

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visé- *Előfizetések és hirdetések o
szadására nem vállalozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Az antant nagy offenzívájának sikerei.

A franciák a mai napon 4000, az angolok 14000 foglyot jelentenek.

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A francia vezérkar által ma kiadott hivatalos jelentés a következő:

— Csapataink újabb sikereket vívtak ki. Elfoglaltuk Pierpont és Montoire községeket. Előrehaladásunk tizennégy kilométert teszen ki, jelentékeny hadianyagokon kívül négyezer foglyot ejtettünk, veszteségeink csekélyek.

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter ügynökség közli: Az angol vezérkar mai kelettel a következő jelentést adta ki:

— Előrehaladásunk tovább tart. A franciák elfoglalták Fresmoyt. A Sommetől északra az ellenség erőteljes ellenállást fejt ki. Tegnap 14000 foglyot ejtettünk, az ágyuk számát eddig nem lehet megállapítani. Vonalainkat kétezer yardig toltuk előre.

A kormány a vidéki sajtóért.

A Tiszántúl svéd papiron jelenik meg.

Az osztrák papirgyárosok kapzsisága és szűkkeblisége nehéz helyzetbe hozta a vidéki sajtót. A magyar papirgyárak csekély termelőképessége folytán a vidéki sajtónak papírral való ellátása békében is jórészt az osztrák gyárakból történt. Az osztrák gyárosok pedig a háboruban először az árakat emelték fel horribilisan, azután egyszerűen nem adtak papírt a magyar lapoknak.

A vidéki sajtónak ebben a nehéz helyzetében a kormány jött segítségére.

Külföldről, Svédországból sikerült a Papírközpont utján nagyobb mennyiségű papírt hozatni Magyarországra s abból az egyes vidéki lapok papír-szükségletét egy időre fedezni.

A Tiszántúl mai száma már svéd papiron jelenik meg

s míg a készlet tart, tovább is ezen a papíron fogják gépeink a Tiszántúl példányainak sok ezreit mindennap előállítani.

A sok silány osztrák gyártmány után valódi szeretettel vesszük kezünkbe a szolid, finom svéd gyártmányt. Régi jó békeidőkre emlékeztet,

s milyen másképpen érvényesülnek rajta a Tiszántúl új betűi!

Ez is érdekes háborús fordulat.

Ugyan miféle merész fantázia képzelte volna ezelőtt öt évvel, hogy a Tiszántúl valaha Svédországból fog papírt kapni? Ki gondolt arra egyáltalán, hogy a papirbeszerzés valamikor a legsúlyosabb gond és — a legköltésesebb feladat lesz?

A vidéki sajtó és közte a Tiszántúl is hálával emlékezik meg mindazok munkásságáról és fáradozásáról, akik részünkre ezt az új papirbeszerzési forrást hozzáférhetővé tették. A békés Svédországból jött papíron óhajtjuk a közönség asztalára tenni — adja Isten, minél előbb — a régóta várva-várt legjobb hirt: a diadalmas béke hírére.

Asszonyok forrongása Cegléden.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülését háromnegyed 11-kor nyitotta meg Szcitovszky Béla alelnök. Jelentette, hogy Fényes László napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedélyt a ceglédi események tárgyában. Jelentette továbbá, hogy Lovászy Márton mentelmi bejelentést kíván tenni.

Laehne Hugó mentelmi ügye.

Lovászy Márton: A képviselőház november 23-iki ülésén Zábráczy József azt kiáltotta Laehne Hugó felé: „A magyar Klopác hallgasson!” Ezért Laehne megbízottakat küldött Zábráczyhoz. Később Zábráczy parancsot kapott, hogy Laehnetől megbízottai útján kérjen bocsánatot, Zábráczy ezt nem tette meg. A kerületi parancsnokság most Laehne ellen fordította a vizsgálatot, ami egyértelmű a mentelmi jog megsértésével.

Az elnök a mentelmi jog megsértésének bejelentését a mentelmi bizottsághoz utasította.

A ceglédi zavargások.

Fényes László: Cegléden öt nappal ezelőtt sajnálatos zavargás játszódott le, amelynek az oka az élelmiszerhiány volt. A zavargásoknak az oka az, hogy a hadiasszonyok lisztkvótájukat nem tudták megkapni.

Wekerle Sándor: Zsirkvótájukat!

Fényes László: A ceglédi asszonyok három héttel ezelőtt fentjártak a közérlemezési miniszteriumban. Ott meg is ígérték nekik, hogy 6 kilónyi kvótájukat a törvényes 7 kiló 20 dekára fogják felemelni. Három hét alatt semmi sem történt, mindössze az, hogy a ceglédi asszonyok zsirjegyeiket sem tudták beváltani.

Érthető, hogy ez az elkeseredés kedden atrocitásokra vezetett. Az elkeseredett asszonyok megverték egy rendőrt, azután elmentek a polgármesterhez, aki lecsitíthatna volna őket. A polgármester azonban ehelyett azt mondta, hogy nincsen a hivatalában.

holott az asszonyok látták bemenni a városházán.

Dulakodás támadt az asszonyok és a rendőrök között, majd az asszonyok elszedtek, bevettek néhány ablakot, inzultáltak azokat a rendőröket és egy kisasszonyt, akik hónapokon keresztül nem szolgálták ki és súlyosan szidalmazták őket. Csendőrkarréba fogták a zavargó asszonyokat és beszállították néhány százat közülök a rendőrség fogházába. Sokan kisgyermekükkel mentek oda be, de sok gyermek otthon szinylődik ellátás nélkül.

Öt nap telt el már a zavargás óta. Joggal lehetett volna tehát várni, hogy hazaengedik az asszonyokat gyermekeikhez. Csak azért szólal fel . . .

Kovácsy Kálmán Fényes egész beszéde alatt morog. Az elnök ezért figyelmezteti Kovácsyt, hogy maradjon csendben.

Kovácsy Kálmán: *Nagyon nehezemre esik. (Nagy derűtlenség.)*

Fényes László: Csak azért szólalok fel, hogy alkalmat adjak a miniszterelnök urnak a vizsgálat megtételére.

Wekerle nyilatkozata.

Wekerle Sándor: Cegléden súlyosan megtorlandó kihágások történtek és nemcsak rendőri személyeket, hanem egyéb hatósági személyeket — teljesen ártatlanul — súlyos inzultusokkal illették. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket és nem vagyok hajlandó a képviselő urnak elhinni, hogy ne történt volna gondoskodás azoknak az asszonyoknak gyermekeiről, a kiket letartóztattak. Nagyon szépen van ez így kicirkalmazva, a hogy a képviselő ur mondja, hogy hadiasszonyokkal történik injuria. A kihágást nem hadiasszonyok követték el.

Fényes László: Hadiasszonyok!

Wekerle Sándor: Lehettek közöttük hadiasszonyok is, azonban a zavargásokat inkább az ellátatlanok rendezték, vagyis egy olyan tömeg, amelynek semmi köze az egész ügyhöz. Meglehet, hogy voltak hadiasszonyok, de szegődtek az ellátatlanokhoz mások is, hozzájuk szegődött a csöcselék.

Fényes László: Nincs csöcselék!

Wekerle Sándor: *Más a csöcselék és más a nép. A nép a tiszteletreméltó, a csöcseléket legfeljebb csak a képviselő ur tarthatja tiszteletben. (Taps, óriási derűtlenség.)*

A ceglédi közigazgatás megtette a kötelességét mindig és megtette ezuttal is. Nem fogadja el Fényes Lászlónak azt az állítását sem, hogy a Közélelmezési Hivatal részéről mulasztás történt volna. A képviselő ur egyébként mindig tendenciózusan szokta a magyar ellátási kérdéseket Ausztriával összekötetésbe hozni. Ugy tünteti fel a dolgot, mintha azért nem jutna idehaza, mert Ausztriának szolgáltatnak. Ha küldtek is Ausztriának burgonyát, maradt itthon elegendő. Egyébként közlöm a Házzal, hogy *Török osztálytanácsost leküldtem a pártatlan és objektív vizsgálat megejtése végett és a mint a jelentést megkapom, intézkedni fogok.*

Ezután harmadszori olvasásban elfogadják a Gyöngyös város újjáépítéséről és rendezéséről, valamint a közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok hivatali járandóságait terhelő tartozások rendezéséről és hitelszük-

ségeiteinek kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot.

Mentelmi ügyek.

Szász Pál előadó ezután a mentelmi bizottság jelentéseit terjesztette elő.

Ivánka Imre képviselő ellen Wolf Gyula fűszerkereskedő feljelentést adott be, amelyben előadta, hogy 1914. július hó 6 án megjelent fűszerkereskedésében Kovács Mór ügynök Deutsch Gyula ügynök társaságában. Kétezer koronát kértek tőle kölcsön egy félórás időtartamra. Előadták, hogy erre az összegre nem nekik, hanem Ivánka Imre országgyűlési képviselőnek van szüksége, a ki megalkudott ékszerészével egy pár briliáns fülbevalóra és ez az összeg az ékszer lefoglalásához szükséges.

A 32.000 koronáért megvásárolt ékszert az ékszerész 2000 korona foglaló ellenében hajlandó átadni Ivánka Imre országgyűlési képviselőnek, a ki azt Kovács Mór által azonnal elzalogosíttatja, az így nyert összegből visszafizetik a kétezer koronát, a fenn-

maradó összeget megtartja magának (Ivánka Imre országgyűlési képviselő), a zálogcédlát pedig a közvetítésért Kovács Mór és Deutsch ügynököknek adja.

A járásbiróság nyomozása alapján most a budapesti királyi főügyészség kérte Ivánka Imre mentelmi jogának felfüggesztését.

A ház — a mentelmi bizottság javaslatára — Ivánka Imre mentelmi jogát felfüggesztette.

Hasonlóképp felfüggesztették gróf Andrássy Géza, gróf Károlyi Mihály, Benedek János, Polónyi Dezső, gróf Batthányi Tivadar és Varga Gábor mentelmi jogait.

Ezután az elnök közölte, hogy a kormány október 15 ig nem kívánja foglalkoztatni a képviselőházat, felhatalmazást kér, hogy a kormánnyal egyetértőleg annak idején a Ház összehívása iránt intézkedhessen. A felhatalmazást a képviselőház megadta ezzel az ülés 12 óra után véget ért.

Nagyvárad közönségéhez!

A tél közeledtével mindnyájunkat el kell, hogy töltsön az az aggodalom: ki fogja meleg ruhával és cipővel ellátni a szegénysorsu gyermekeket, akik a mai drágaság közepette ezeknek a beszerzésére még csak nem is gondolhatnak.

Ölbe tett kézzel, egykedvűen senki sem várhatja be a hideg idő beköszöntését, tudván azt, hogy száz és száz apró gyermek dideregni fog a fűtetlen szobájából, ha ki kell lépnie: vézna teste a szélnek és a jégnek szabad prédája lesz.

A jobb módúak társadalmának segítenie kell a nyomoruság ártatlan apró martirjain.

Áldott emlékü elődöm tavaly felhívta Nagyvárad közönségét, hogy adományával tegye lehetővé a szegény gyermekek téli ellátását cipővel és ruhával.

Az ő hívó szava nem is maradt eredmény nélkül és az ő atyai jósága sok szegény gyermeket mentett meg a téli betegségeitől és a megfagyástól.

Az idén még rosszabb világot élünk. A drágaság megsokszorozódott azóta. A szegény szülő honnan vegyen akár egy ócska takarót is a kis gyermek számára, hogyan vásárolja meg akár a legdurvább cipőt is? Ezt ma a vagyontalan osztály megfizetni nem tudja.

E város társadalmának, az emberségesen érző polgároknak, az áldozatkészség terén mindig kimagasló nagyvárad közönségnek kell a szegény gyermekek felruházását lehetővé tenni.

Bizonyos vagyok benne, hogy boldogult elődöm szavához hasonlóan az én felhívásom is megértésre talál mindenkinél, aki erre a legszebb célra adakozni akar.

Aki humánusan gondolkodik: nem zárkozhatik el attól, hogy segítségemre siessen Nagyvárad szegény gyermekeinek felruházásában.

Mindenkin nem tudunk segíteni. De aki csak tőlünk, csak a közadakozástól várhatja a cipőt, ruhát, annak meg kell azt kapnia.

Kérek tehát mindenkit, küldje el a városi főispáni hivatalba adományait, a vagyontalan gyermekek cipőjére és ruhájára. Akinek otthon ócska felesleges ruhaneműje, vagy levetett cipője van — gyermeknek való — az ajánlja fel azt a gyermekfelruházási akció céljaira.

A pénzbeli adományokat szintén juttassa el a város közönsége a főispáni hivatalba.

A nyomor nagy, a holmik beszerzési ára magas; nagyon sok pénzre van tehát szükségünk. Nem képzelem ennél fogva, hogy bárki távol tartsa magát ettől a nemescélú mozgalomtól.

Hiszem, hogy a háboru ötödik évében ujult erővel fog megnyilatkozni a város társadalmának jószívűsége, adakozó szándéka, bőkezűsége.

A gyermekek megmentéséről van szó: ne késlekedjék senki.

Bizom benne, hogy kérésem erős visszhangra talál Nagyvárad városában és az ajtómon kopogtató gyermekek nem fognak üres kézzel, sirva eltávozni tőlem, és nem lesznek kénytelenek lyukas rongyokban, meztláb bevárni egy kietlen tél szenvedéseit.

Nagyvárad, 1918. évi augusztus hó.

Malatinszky Lajos s. k.
főispán.

Az angol kormány kiáltványa az orosz néphez.

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Róterdamból jelentik: Az angol kormány az orosz népnek kiáltványt intézett, mely a következőképpen szól:

Oroszország Népei!

Szövetségeseitek nem feledkeztek meg rólatok, mint barátok jöttünk, hogy megmentünk benneteket a megsemmisüléstől.

— Németország rabszolgáivá akar tenni benneteket, csapatai azért vonulnak be Oroszországba. Hogy tőle megmentünk, elhatároztuk,

hogy támogatni fogunk s bátoritunk benneteket, hogy a szükségesen tul egy hétig sem fogjuk megszállva tartani területeiteket. Semmiféle politikai rendszert nem akarunk reátok erőszakolni.

Oroszország jövője érdekében gyülekezzetek a szabadság zászlója alá.

Megtámadhatják-e az olasz repülők Budapestet?

— Repülőflottánk parancsnoka a támadásról.

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Roller alezredes, repülőflottánk parancsnoka az Est tudósítója előtt kijelentette:

— Kétségtelen, hogy ez a repülés a legnagyobb teljesítmény, amelyet a ma létező repülőgépekkel el lehet érni.

Arra a kérdésre, hogy az olasz repülők elérhetik-e Budapestet is, Rollev alezredes azt felelte, hogy oda és vissza az ut 280 kilométerrel hosszabb, több benzinre és olajra volna szükség s így a repülők bombákat egyáltalán nem vihetnének magukkal.

Az alezredes még kijelentette, hogy reggel 7 órakor Sank-Veit felől jellezték a repülők érkezését, a telefon elfoglaltsága miatt azonban a jelentés késve érkezett. Elhárító repülőrajunk, mintegy 18 repülőgép nyomban készen állott, de az olasz repülők oly magasságban voltak, hogy nem lehetett velük eredményesen szembeszállni. Visszatérő utjukban az olasz repülőket elhárító ütegeink több helyen lőtték, de szintén eredménytelenül.

A champagnei visszavonulás befejeződött.

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A lapok jelentése szerint a németek champagnei visszavonulása befejezettnek tekintendő. A Veslé és Aisne közötti terület visszanyerése az antant számára nagy előnyt jelent.

Amerika két év múlva verheti le a központi hatalmakat

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Newyork Herald szerint amerikai katonai kritikusok kijelentik, hogy az Európában most lejátszódó drámának két év múlva lesz vége. Akkorára Amerika összes hadereje Európában lesz és térdre fogja gyürni az ellenséget.

A német követség Moszkvából Pskovba tette át székhelyét.

Budapest aug. 10. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti: Tekintettel arra, hogy a követség személyzetét a moszkvai események fejlődése, különösen a szocialista forradalmárok hivatalos proklamációja, mely szerint a Terror harc eszközeinek használatát, egyenesen veszélyezteti, elhatározták, hogy a német követséget Moszkvából Pskovba helyezik át. Ez által oly eseményeknek akarnak elébe vágni, melyek a mostani körülmények között a legnagyobb jóakarat mellett is elkerülhetetlenek és így alkalmasnak látszanak arra, hogy a Német birodalom és a sovjet köztársaság közötti jó viszonyt veszélybe döntse.

Budapest, aug. 10. (Saját tudósítónktól.) Helderich követ közölte a moszkvai kormánnyal, hogy mivel a követség személyes biztonságát a moszkvai események veszélyeztetik, ezért elhatározták, hogy a követséget kevésbé veszélyeztetett városba helyezik. Dr Riezler követségi tanácsos a követség tagjaival és a Moszkvában időző bizottságokkal először Pétervárra utazott, de mivel a pétervári események hasonlóak a moszkvai eseményekhez a császári követség egyelőre Pskovba tette át székhelyét. Mivel a Pétervár—Pskov közvetlen vasutvonal megszakadt az odautazás Helsingforson és Reválon át történik.

Nagy gyalogsági harcok az olasz fronton.

Budapest, aug. 10. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A velencei hegyi harcvonalon tegnap ismét nagyobb gyalogsági harcokra került a sor. Canova és Asiago között a reggeli órákban az entente csapatok hatásos tűzroham után sűrű hullámokban támadásba mentek át. Az ellenséges támadó oszlopokat mindentűlt sulyos veszteségek mellett visszavetettük. Ahol sikerült nekik átmenetileg lábukat megvetni, ott ellentámadással vetettük őket vissza, szintugy meghiusult vitéz csapataink hősie ellenállásán az ellenségnek az a kísérlete, hogy az Asolone vidékén kiterjeszkedjék. A többi harcvonalon részint tűzerőségi tűz és járőr felderítések.

Albániában nem volt különös esemény.

A vezérkar főnöke.

Az Avre mentén küzdő német csapatok Montdidier-től keletre hátsó vonalakba vonultak vissza.

Berlin, aug. 10. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsaportja. Élénk ellenséges tevékenység az Yser és Ancre között. Ezen arcvonal számos helyén az ellenség előretöréseket és részlettámadásokat indított, amelyeket vonalaink előtt és közelharcban visszautasítottunk. Az egész harcvonalon az Ancre és az Avre között az angolok és franciák tegnap erős tartalékok harcbavetésével támadásaikat folytatták. A Somme mindkét oldalán és a Fouc COURT—Villers—Pretnoeux-i ut mögött az ellenséget ellenséget ellenlökésekkel visszavertük. Súlyos veszteségeket szenvedett. A harctér közepén, Sieres és Rangesnél az ellenség tért nyert. Lihonstól nyugatra és Rossier-Arras-Villerstől keletre ellentámadásunk megállította őt. Az új folyamán az Avre és a Donpatak mentén küzdő csapatokat Montdidier-től keletre a hátsó vonalakba vettük vissza. Montdidier-től délkeletre a franciáknak egy, a vonalaink ellen intézett erős résztámadását visszavetettük. A harctér fölött 32 ellenséges repülőgépet lőttünk le.

A német trónörökös hadcsaportja. — Új harcok időnkinti felélédeése Anomo és a Vosel mentén.

Ludendorff, első löszállásmester.

Sonninó közlése Németország békeajánlatáról.

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) A turini Stampa jelentése szerint Sonninó legközelebb a többi miniszternek közléseket fog tenni Németország békeindítványáról, melyet Wilson elnökhöz intézett, de amelyet az antant visszautasított.

A Népszövetségi Hangya Szövetkezet értesítései.

A Népszövetségi Hangya Fogyasztási Szövetkezet szervező bizottsága a következőket közli:

1. Alakuló közgyűlés augusztus 20-án délután 5 órakor lesz a Kath. Kör Szent László termében.

2. A taggyűjtők sziveskedjenek az aláírási ivatek folyó hó 15-ig a Népszövetségi Hitelszövetkezetben beszoalgtatni.

3. A Népszövetségi Hitelszövetkezetben (Szilágyi Dezső u. 5. Kath. Kör palotája) a Hangya ügyében hivatalos óra van minden hétköznap d. e. 9—12 ig és d. u. 3—6-ig.

4. A szövetkezeti tagok sziveskedjenek a jegyzett üzletrészek után esedékessé vált részleteket haladéktalanul belizetni; eddig négy, üzletrészenként 10 koronás részlet vált esedékessé, az utolsó részlet szept. 1 én lesz fizetendő. A jegyzett üzletrészek egy-szerre is kifizethetők.

5. Üzletrészeket a hivatalos órák alatt a Népszövetségi Hitelszövetkezetben is lehet jegyezni.

6. Minden új tag legalább két üzletrészt tartozik jegyezni; azok a régi tagok, a kik eddig csak egy üzleti részt jegyeztek, saját érdeklükben teszik, ha üzletrészeik számát legalább kettőre felemlik.

7. Azok a helybeli tagok, kik üzletrészeiket nem a családfo nevére jegyezték, sziveskedjenek a családfo nevére és általában minden tag sziveskedjék a családtagok számát bejelenteni és azt a hatósági lisztkönyvvel vagy zsirjeggyel igazolni.

Wekerle leirata

az árdrágítók súlyos megbüntetéséről.

(Leirat a főügyészhez. Nem működik az árvizsgáló bizottság. A husztalan napok kijátszása. Ezer korona egy pékre.)

A belügyminiszter arról értesítette Malatinszky Lajos főispánt, hogy rendeletet intézett az összes törvényhatósági főügyészekhez s ebben csodálkozását fejezi ki afelett, hogy a közigazgatási hatóságok a nagyközönség és az állam érdekei ellen elkövetett kihágásokat, amelyek a hadviselés érdekeit is mélyen érintik, a cél félreismerésével feltűnően enyhén büntetik, ahelyett, hogy az árdrágításokat s az élelmezési kihágásokat szigoruan és súlyos büntetésekkel torolnák meg.

A miniszter a statisztikára alapítja véleményét, eszerint 1917-ben az országban 800.000 kihágási eljárás indult meg s csak 10 százalékát fellebbezték meg a II od foku hatóságokhoz, az ott hozott ítéleteknek pedig csak 20 százaléka jutott a belügyminiszterhez.

A célt tehát a rendőri büntető bírók szem elől tévesztik, lanyha eljárással kezelik a dolgot, pedig parancsoló szükség, hogy végre gátat vessenek az árdrágításoknak s az élelmezési kihágásoknak. Ugy, hogy a büntetés ne csak megtorolja az elkövetett kihágást, de vissza is tartsa az embereket hasonlók elkövetésétől. Ezért Wekerle Sándor dr belügyminiszter hangsulyozza azt, amit a képviselőházi beszédében is mondott, hogy minél súlyosabban és minél gyorsabban

kell büntetni az árdrágítókat. Ezt a rendeletet az összes főügyészeknek, köztük Thury László dr főügyésznek is megküldötte s arra hivta fel, hogy minden első- és másodfoku kihágási ítéletet nézzen át s ahol enyhe büntetést talál, ott okvetlenül fellebbezzen.

Érdeklödtünk a leirat kapcsán a kihágási ügyosztálynál, ahol Biró József fogalmazó a következőket mondotta:

— Sok minden baja van ennek a kérdésnek. Mi eléggé büntetjük az embereket, de bizonyos, hogy az eddigi rendszerrel szakítani kell s nemcsak a kofákat kell szigoruan büntetni, hanem és főként a gazdag árdrágítókat. Itt aztán az a baj, hogy mi az ügyet áttesszük az árvizsgáló bizottsághoz, ahonnan állandóan az a válasz érkezik, hogy a bizottság ügyrendje még nincs készen s így szakvéleményt nem ad. Áttesszük erre az ügyet a kereskedelmi és iparkamarához, amely jól tudjuk az Aranyi ügyből, hogy milyen liberálisan kezeli a kereskedők és iparosok ügyét s csak a legtrikább esetben állapítja meg a visszaélést. Persze, a rendőrbírónak kell elegendő bátorsággal birni, hogy tultegye magát a szakvéleményen is s a kihágást kimutatva s jól megindokolva az ítéletet, megtorolja az árdrágítást. Van most itt gyufadrágítási eset, egy pakli gyufa 24 fillér itt van a mosódások kihágási ügye, drágán mosnak, egy gallért 60—80 fillérért, a kamarához hogy tesszük át ezeket is. Van egy hordódrágítási ügy, öt hordót 5000 koronáért javított ki egy kádár s a szakértők közül az egyik 5570, a másik 737 koronára becsüli a munkát, tehát még megjutalmazni kívánja a terhelte. Ez is szakvélemény, áttesszük, miután a vizsgáló bizottság még mindig nem működik, az országos árvizsgáló bizottsághoz Budapesten, amely már működik régóta s az aradi is már ítéleteket hozott. Mit csináljunk azonban például a vasutasokkal, akiket tetten lehet érni, amint gabonát hoznak be. Ezeket a vasutas jóléti bizottság látja el, de nekik hazulról kell vinni ennivalót a táskájukban s ezenkívül otthonmarad a család, annak is enni kell. Ha elveszük tőlük a náluk talált gabonát, amint kell is, ők máshol kénytelenek szerezni gabonát *uzsoraárakon*, mert különben koplalnak. Itt tehát a méltányossági szempont a döntő. Az erdélyiek is jönnek, visznek haza buzát, lisztet, lefoglaljuk, ha megcsipjük őket a véka buzát, meg a 40 kiló lisztet. Erre hoznak községi bizonyítványt, amely bizonyítja, hogy nincs lisztjük, koplalnak s kénytelen cserelüzletet folytatni. Hát ilyen esetek is előfordulnak, de bizonyos, hogy a miniszteri leirat intenciója helyes, világos árdrágítás esetén. Most érdekes kihágási esetekben itélkezik majd a hatóság. Észrevettük, hogy a *husztalan napokat nem tartották be*, tegnap tehát razziaát rendeztünk s majdnem minden vendéglőben, étkezőben és korcsmában találtunk *huszt*. — Ezeket szigoruan büntetjük.

A város tanácsa elé a legutóbbi hetekben sok fellebbezett kihágási ügy került. Dóry István dr városi ügyész a miniszteri leirat intencióját követve százával fellebbezte meg az enyhének látszó ítéleteket s a tanács a kiszabott büntetéseket fel is emelte. Az volna még szükséges, ha a fellebbezési határt felemlenék s elsőfokon a 10, másodfokon a 20 koronás büntetések ne legyenek fellebbezhetők.

A tanács Rosenfeld Jeremiás Sztaroveszky-utcai tejarus büntetését, ki vizezett tejet árult, 25—25 koronáról 100—100 koronára, özvegy Papp Miklósné váradszentmártoni lakos büntetését, ki kevésbé vizezett tejet árult, 30 koronáról 100 koronára, Goron Mari K. szakállli lakos büntetését, ki vizezett tejet árult, 200 koronáról 400 koronára emelte fel, Parl Mór Rákóczi-uti szatócs bü-

ntetését, mert szalonát maximális áron felül adott 25 koronáról 100-ra, Hanga Pálné büntetését, ki Tilinkó-utca 4. sz. alatt aludtjejel kevert tejet adott el, 75-ről 200 koronára s végül *Deutsch Benjamin ismert péket*, mert jegy nélkül és maximális áron felül adott el kenyeret, ezer korona pénzbüntetésre ítélte.

Csak így tovább!

Négy évig rendet tartott a csendőrség Biharban.

Négy évvel ezelőtt komoly napiparancs adta tudtára nagyváradi és belényesi szárnyparancsnokságnak, hogy a háboru alatt fokozottabb kötelességteljesítés vár a kipróbált, 35 éve kifogástalanul működő csendőrségre. A belső rend megvédése egészen az ő feladatuk lett. Négy év óta éjjel nappal, esőben, hóban, sárban, zivatarban, égető napon mennek Biharban a kakastollasok völgyek mélyén, hegyek sikos havasi legelőjén, árkokban, vizmosásokban, rengetegeken, örködve, figyelve mindenre kitéve az elenséges gonosztevők orvtámadásainak.

A nagyváradi szakasz, amelynek parancsnoka, Lukovich Gyula őrnagy, helyettese Perényi Géza főhadnagy, berettyóújfalui szárnyparancsnoka paksi Kiss Tibor főhadnagy, Budapestre vezényelve Baitz Jenő főhadnagy, a belényesi szakaszparancsnok. Kolba Oszkár százados s helyettese Somogyi Mihály százados, négy év óta perenyi ellankadás nélkül teljesítenek egy nagy, lármanélküli szakadatlan és megbecsülhetetlen kötelességet, amelynek legbeszédesebb külső jele az, hogy Biharban a rend egy pillanatra sem bomlott meg, még akkor sem, mikor az oláh betörésre mindennütt hangos lett az árulás, itt, Biharban, a rosztira hajlamosoknak a torkukon akadt a szó. A csendőrség örködött a magyarság felett s ez elég volt.

Négy év munkáját leirni szinte lehetetlen, amit a csendőrök teljesítettek, az több a kötelességnél, az a legtisztább hazafias munka volt. Jellemzésül ideirunk egy adatot, amely világot vet a csendőrség nevelésének szellemére.

A háboru előtt néhány hónappal lett csendőr egy egészen fiatal ember, akit jóformán alig képeztek ki, mikor a harctérre kellett menni. Még át se hatotta egészen az a szellem, a mely a magyar csendőrség éltető ereje s máris fogságba esett. Négy éven át fertőzte a bolsevik szellem, tanuja, szemlélője volt az orosz vérforradalomnak, a tulajdon megszűnésének s a nagy tovuhabo hunak. Most hazajött, telve bolsevik eszmékkel és törekvésekkel. S mikor legelőször megállt fellebbvalója előtt s tiszteltgett a régi előírás szerint, teljesen elfelejtette mindazt, ami egészen Nagyváradig, a csendőrlaktanyába is elkísérte s így szólt:

— De jó, hogy hazajöttem. Ezután még jobban megtartom mindazt, amit a szabályrendelet. Csendőr akarok maradni.

Az idegen lázat a csendőrségnek törvénytisztelő szelleme teljesen legyőzte. Igaz, hogy a csendőr fizetése nem nagy, mintegy 200 korona havonta, de erkölcsi tekintélye kárpótolja őt. A kakastoll respektust kellett mindenütt s a katonaszökevények, akik a hegyekben a rendes, jámbor emberek között

bujnak meg, ha a kakastollat meglátják, — gyorsan eltűnnek az erdők homályában. Azt mondhatná valaki, hogy célszerűbb lenne a kakastollas kalapot letenni s áruhában megközelíteni a katonaszökevényeket. A szabályzat nem engedi, mert a kakastoll megakarja akadályozni a büntetteket, figyelmezteti a bűnre készülőket, hogy itt a csendőr, ne tedd, ne tedd.

Biharban a havasokon rengeteg a katonaszökevény s a csendőr élete veszedelemben forog mindig. Bokor mellett vigyáz a csendőr, mert golyó süvit onnan feléje. A napokban is egyik órsre rálőttek s két ember szaladt az erdőnek. Mindkettőt utólrte a csendőr golyója. — A révi csendőrőrmester kitüntetése a napokban kerül nyilvánosságra, 27 katonaszökevényt lőtt le, 3-at megsebesítve elfogott. Bátor ember, örökké a hegyeket járja, ahol nagy a rengeteg s rengeteg a katonaszökevény, akiket szótlannul, daccal rejteget a hegyi mokány.

Van a szárnynak egy csendőre, aki ebben az évben egy maga 37.000 korona értékű vagyont mentett meg a lakosságnak, ennyit loptak a tolvajok s ő visszaszerelte. Ezért aztán természetesen beírják a kitüntetések könyvébe a derék csendőrt.

Kétszáz csendőr vigyáz Biharmegyére, nehéz viszonyok között, sok helyen ellenséges hangulatu lakossággal szemben, amely nem szereti a rendet s rejtegeti a katonaszökevényeket. S most nehéz a csendőr élete is, neki nincs módja olcsón és könnyen jutni valamihez. Még ha jut egy kis felesleghez úgy, hogy a létszámból hiányzó élelmiszereit tartalékolja, jön a rekviráló bizottság s elviszi a pár kiló lisztet és egyebet. S a csendőrök ezt nem is kifogásolták, ami rend, azt tisztelik. S ha néha panasz is van ellenük, hogy a büntettek kiderítését tulságosan lelkükre veszik s az ellenálló és kiájtítani akaró tettesnek egy-két pofont kiosztanak, azt nem tudja senki, hogy ezekért szigorú büntetést kapnak. S egy intézménye méltó a csendőrségnek, hogy átültessék a polgári közigazgatásba: ott lehetetlen az el-tussolás. Mindenki mindenkit ellenőriz, állandó a vizitálás, a szemle, a látogatás, a panaszt fel kell venni, aki tud róla, köteles jelenteni, örökös tisztogatás, fegyelem, fe-gyelmeztetés és munka, ez a magyar csendőrség magas erkölcsi helyzetének titka és magyarázata.

A Park-szálloda bezárása.

A Park szálló tulajdonosa, *Waiszlovich* Emil tegnap délelőtt a katonai behívó érte-mében megjelent a várban levő 37-es hadkiegészítőparancsnokságnál. Az ezredorvos, amint a többi jelentkezőket megvizsgálta, a következő kérdést intézte hozzá:

— Egészségi állapota nem akadályozza, hogy Aradra menjen?

— Nem.

— Akkor ma délután Aradra utazik s ott jelentkezik az állomásparancsnokságnál.

Waiszlovich Emil erre a hadkiegészítő parancsnokához, des *Echerolles-Krupér* Ist-ván századoshoz fordult:

— Ugy tudom *Ulrich* főhadnagytól, a honvédelmi miniszteriumba beosztott tisztól, hogy bevonultatásomat elrendelő határozatot felfüggesztették s erre vonatkozólag távirati utasítás érkezett.

— Igen, mondta a százados, a távirati utasítás megérkezett, de annak végrehajtása még nem időszzerű.

Waiszlovich Emil ezután hazament s a következő értesítést kézbesítette a *Parkszálló* összes vendégeinek:

Katonai szolgálatra bevonultattak, ennek folytán *szállodámat bezárom* és lakás-tát folyó hó 11 én (vasárnap) d. u. 6 órára tisztelettel felmondom.

Nagyvárad, 1918. aug. 20.

Waiszlovich Emil.

A *Parkszálló* tehát ma bezárul s a *Rákóczi-uti* főbejáró felé a következő szövegű táblát akasztják:

Katonának vittek, szállodámat zárva tartom, míg hazaeresztenek.

Mint értesülünk, *Waiszlovich* ellen poli-tikai nyilatkozata miatt hadbírószági eljárás indul meg. A *Parkszálló* egyelőre zárva ma-rad, bent nagy takarítást rendeznek. A la-káshivatalhoz kérdést intéztünk a szálloda rekvirálása felől, de ott kijelentették, hogy hadbavonultnak házáat nem rekvirálják, kü-lönben is ott millióra menő berendezésről van szó, drága szőnyegekről, jávor-, maha-góniafa butorzatról, kínai rézveretű székek-ről, rézággyakról, amelyeknek megrongálásá-ért a vagyoni felelősséget a város nem vál-lalhatja. Vannak perzsa ágytakarók, amelyek-ből ha egyet kiégetne a vendég, a városnak 5-6000 korona kárt jelentene. A szekrény csupa mahagóni, amelyeket megrongálás ese-tén ma ki sem lehet javíttatni.

Zsófi látatlanban vesz.

Tegnap délután *Potori* Zsófi eladásra kínált *Sallay* Juliánna nagypiacéri lacikony-hásnak egy kendőbe csomagolt nagy meny-nyiségű ruhaneműt.

Gecsei Károly rendőr észrevette a vá-sárt és *Potori* Zsófit, aki nem tudta igazolni, hogy honnét vette a ruhákat, beakarta ki-sérni a rendőrségre. De alig haladtak egy pár lépést, Zsófi ledobta a csomagot s fu-tásnak eredt, a rendőr utána. El is fogta s megkötözve bevitte a rendőrségre, a hol *Fráter* József fogalmazó hallgatta ki.

Potori Zsófi, kit már itt is ismernek, el-mondta, hogy a ruhákat, — köztük van: két női felső kabát, két bluz, egy fekete nagy kendő, kék csikkal (megér vagy 200 koronát) két fehér alsó szoknya, egy felső alj, egy női nadrág, egy fehér kötény — *Martinenko* orosz fogolytól kapta, kivél egy ideig közös háztartásban élt. Most összevesztek s azért akarta eladni a ruhát.

Később megváltoztatta e vallomását s azt mondta, hogy a ruhákat a *Munkács*on lakó nővérétől lopta. Azonnal táviratoztak *Munkácsra*, hogy megtudják, vajon igazat mondott e Zsófi, akit visszakísérték cel-lájába.

De alig telt el egy kis idő, *Potori* Zsófi ismét ott állt a rendőrfogalmazó előtt. — Meggondolta a dolgot s másképp vallott.

— Nem loptam én kérem a ruhákat, *Nyiregyházán* vettem egy katonától kétszáz koronáért. A pénzt aratási munkán szereztem, markot szedtem.

— De minek magának a két kabát, hiszen van egy? — kérdezte *Fráter* fogal-mazó.

— Hát kérem, nem néztem én, mi van

a kendőbe csomagolva, csak egyszerűen meg-vettem, ugy látatlanba.

— Nem félt, hogy becsapják?

Erre Zsófi nem felelt. Kis idő múlva szólalt meg.

— Csak azt sajnálom, hogy a testvére-met is szegyenbe hoztam, mert az ő ura is csendőr — azaz csak a csendőrökkel jár.

Most Zsófi a rendőrség fogdájában hall-gatja nagy busan az esőcseppek monoton zaját. A lopott ruhák értéke körülbelül 1000 korona.

A vendéglői árak szabályozása.

A hivatalos lap legutóbbi számában kö-zölt miniszteri rendelet felhatalmazza a ke-reskedelemügyi minisztert, hogy vendéglők-ben és egyéb nyilvános étkező helyiségek-ben az ételek és italok fogyasztását és azok árát szabályozhassa. A kereskedelmi minisz-ter fel van hatalmazva, hogy súlyosabb sza-bálytalanság esetén az iparüzési jogosultsá-got is elvonhassa, vagy felfüggeszthesse.

Ezen felhatalmazás alapján a kereske-delmi miniszter elrendelte, hogy a városok-ban az étkező helyiségek a kiszolgált ételek és italokért felszámítható árak szempontjá-ból üzemmérségük mértéke szerint osztá-lyokba sorozhatók.

Az érdekeltek kötelesek 3 napon belül s ezután minden hónap 1. és 3. közt a he-lyi árvizsgáló bizottságnak ételárszabásukat és teríték-árszabásukat jóváhagyás végett bemutatni. Az árvizsgáló-bizottság megalakulásáig az I. fokú iparhatóság hagyja jóvá az árszabást.

Minden vendéglő déli 12-től d. u. 3 ig, este 7-től 10 ig, nyáron 7-től 11 ig köteles terítéket kiszolgáltatni.

Az étlapon fel kell tüntetni a megren-delhető egyes ételeknek és a terítéknek az árát. Az adagok legkisebb mértéke: leves 2 deci, húsétel 2 deka, főzelékköret 2 deci, egyéb köret 15 deka, főtt tészta 15 deka, sült tészta 12 deka.

Súlyos és ismételt szabálytalanság ese-tén az árvizsgáló-bizottság az iparjogosit-ványt is elvonhatja.

* A nem termelők gabonavásár-lása. A hivatalos lap a közlélmzési miniszter rendeletét közli az ellátatlan-oknak 1918 szeptember 30-ika után a Haditermény Részvénytársaság utján való terményvásárlásáról. A miniszter-nek egy korábbi utasítása szeptember 30-ig szóló háziszükségletre a beszer-zési utalványok alapján való egyéni be-vásárlást csak 1818 szeptember 30-ig terjedő időre engedélyezte. A mostani rendeletben a miniszter a következő-képp intézkedik:

A nemtermelők és azok a termelők, akiknek házi és gazdasági szükségletét sa-ját termésük teljesen nem fedezte, jogosítva vannak 1918 október 1-től 1919 augusztus 15 ig terjedő háziszükségletüket a község te-rületén kívül termelt és még ott tároló kész-letekből továbbra is gabonában beszerezni. Ez a beszerzés azonban kizárólag csak a községi előjáróság (polgármester) utján tör-ténhetik. Ehhez képest a községek (városok) az ellátatlanok részére az 1918. évi október 1-től 1919. évi augusztus 15 ig terjedő idő-szaknak megfelelő háziszükségletet búzából, rozsból, kétszeresből és árpából 1918. évi október 15 ig a Haditermény Részvénytársaság illetékes bizományosától megvásárolhatják.

Az elfogott olasz repülőhadnagy kihallgatása. A repülőrajt D'Annunzió vezette.

Budapest, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Giovanni Sarpinak hívják a Bécsújhely közelében leszállani kényszerült olasz repülőhadnagyot. Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy a repülőrajt Gabriele D'Annunzió őrnagy vezette. A rajt reggel 6 órakor indult Páduából s nagy magasságba emelkedve Gradó irányában a tenger felé szállt. Reggel 7 órakor értek Sankt Veithez s ott a felhők közé emelkedve repültek Bécs városa felé.

HIREK

* **Fetser Antal püspök hazautazott.** Fetser Antal győri megyéspüspök többheti püspökfürdői üdülés után, titkára, dr. Reiner kíséretében székvárosába visszatért.

* **A leánygimnázium igazgatója.** A nagyvárad leánygimnázium igazgatói állásának betöltésére megtörtént a döntés. A miniszter erre az állásra Gajda Bélát, a karánsebesi főgimnázium helyettes igazgatóját nevezte ki.

* **Wekerle Bécsben.** Budapestről telefonálják: Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt Bécsbe utazott, a Magyar Házban szállt meg, délután kihallgatáson jelenik meg. Őfelsége előtt s este visszatér Budapestre.

* **Gróf Bethlen István erdélyi miniszter.** Budapestről jelentik: A 8 Órai Újság értesülése szerint gróf Bethlen Istvánnak erdélyi miniszterre való kinevezését a hivatalos lap egyik legközelebbi száma közölni fogja. Főfeladata lesz az ellenség által feldúlt területek helyreállítása.

* **A Központi Sajtóvállalat ünnepi száma.** A Központi Sajtóvállalat r. t. megalakulása alkalmából ünnepi számot adott ki, melyet most sok ezer példányban küldszét az országban. Tekintettel a nagyvárad sajtórészvényjegyzők nagy számára, a részvénytársaság Nagyváradra is sok száz példányt küldött. A részvényaláírók — míg a készlet tart — ingyen kaphatnak egy-egy számot a három plebánia templomban és a Népszövetségi Hitelszövetkezetben.

* **A városi tisztviselői állás betöltése.** A dr. Nemes Áron elhalálozásával megüresedett tisztviselői állásra már is jelentkeznek a pályázók. Mint értesülünk dr. Barta Andor gyakorló orvos szintén pályázik az állásra. Dr. Barta Andor, aki mint ezredorvos katonai szolgálatot teljesít, már 40 hónap óta, kiváló nőgyógyász s egyik derék tagja a nagyvárad orvosi karnak. Az állást a törvényhatóság választás útján tölti be. A pályázatot még nem irták ki.

* **Megalakult a mezőtelegi „Hangya”.** Mezőtelegen „Hangya” fogyasztási szövetkezetet alakítottak 62000 korona alaptőkével. A cégjegyzés tegnap történt meg. A szövetkezet igazgatósága a következőkből áll: Elnök: Besser Hugó plebános, alelnök: Haverland Albert máv. művezető, Baka Béla ref. lelkész, Szűts Jenő gyógyszerész, Aczél Arthur művezető, Szilágyi Sándor hentes, Gönczi István gazdálkodó, igazgatósági tagok.

A miniszterelnök rendezni szándékoszik a földbérleteket. Hódmezővásárhelyi gazdaközönsége, Kun Béla országgyűlési képviselő vezetésével küldöttségileg kereste fel az országgházban a miniszterelnököt és kérte, hogy a békeidőben megkötött földbérletek árai és a jelenlegi árviszonyok közt mutatkozó visszásságot valamilyen uton módon rendeztesse. Ha pl. ma egy hold földért 240—250 korona bért fizetnek mostani bérbeadás esetén, míg a már békében kiadott földek csak 40—50 koronát fizetnek gazdájuknak. — Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában kifejtette, hogy az ügyletek jogi oldala miatt a dolog így rendezni nem lehetetlenül, hanem a törvény útján iparkodik majd rendezni a dolgot, hogy ily kirívó esetekben bírói kényszererejűséggel lehessen a bérleti viszonyt a szerződő felek közt méltányosabban rendezni.

* **Nem adnak több bőrt és cipőt Nagyváradnak.** Nagyvárad városa nagyobb bőrmennyiség és kész cipő kiutalását kérte a Népruházati Bizottságtól. A bizottság tegnap értesítette a polgármestert s levelében hivatkozik a kereskedelmi miniszter leiratára, a melyben a miniszter megállapította, hogy a hatósági üzemek bőryanaggaival való ellátása is abból a bőrmennyiségből teljesítendő, a mely a törvényhatóság rendelkezésére áll. A miniszter rendelete ugyanis megállapítja azokat a körülményeket is, amelyek a hatósági üzemek fentartását egyes esetekben indokolttá teszik. A városi tanács a rendelkezésre álló mennyiségből elsősorban a törvényhatóság területén dolgozó kisiparosokat tartozik ellátni és a hatósági üzemek csak akkor foglalkoztatandók, ha netalán a kisiparosok a rendeletben előírt feltételek mellett a munkát elvégezni vonakodnának. A rendelkezésre álló bőr és cipőmennyiségek az ország összes törvényhatóságai között a lélekszám arányában utaltatnak ki időszakonként. — Csak az a baj, hogy Nagyváradon mindég a nyolc év előtti lélekszámot veszik figyelembe, nem pedig a mai százezer körüli lélekszámot.

* **A vegyvizsgáló állomások területi beosztása.** A földmívelésügyi miniszter megküldte Nagyvárad városához a vegyvizsgáló állomások névjegyzékét és hatáskörük beosztását. E szerint a hatósági vegyvizsgálókat Biharmegye területéről a debreczeni m. kir. állami vegyvizsgáló állomás látja el, míg Nagyvárad város területére nézve Nagyvárad város vegyvizsgáló állomása teljesíti a hatósági vegyvizsgálókat. A magvizsgálókat úgy Biharmegyére, mint Nagyváradra a kassai állami magvizsgáló állomás teljesíti.

* **Rövidzárlat.** A Friedländer-kalapgyár Rákóczi-uti épületének padlásán tegnap este rövidzárlat következtében meggyuladt a villanyvezeték. A kivonult tűzoltóság kikapcsolta az áramot s így semmi különösebb tűz nem keletkezett.

* **Szenet utaltak ki a Rimanóczy-fürdő részére.** A Rimanóczy-fürdő részére szükséges szén elfogyott s mivel újabb készletet nem utaltak ki, pár napra beszüntették a fürdő üzemét, míg azután némi szenet kapott kölcsön a városi tisztviselők szövetkezetétől s ezzel tartották üzemben a fürdőt. Most már lesz egy darabig szene a fürdőnek, mert a szénügyek kormánybiztosa 30 tonna salgótarjáni szenet utalt ki a Rimanóczy-fürdő részére.

* **Uj doktor.** Gara Ernő tartalékos tüzérhadnagyot a kolozsvári Ferencz József tudományegyetemen az államtudományok doktorává avatták.

* **Nem jó ez az eső.** Most már felesleges ez az eső, ami napok óta hull az égből szakadatlanul. Azért baj, mert bár a gabona jórészét már bevitték a csűrökbe, de a másik része kint maradt a mezőn s kicsirázik, ha soká tart az eső, de kicsirázik az asztagba rakott gabonának is a haja, amit a városi csak úgy ért meg, ha azt mondjuk, hogy teteje. Most tehát elég már az esőből, amely különben az őszi szántásra kitünő, a zöldségnek is használ még keveset, ellenben a szőlőben fejleszti a peronoszporát.

* **A Biharmegyei és Nagyvárad Közalalmazottak Beszerzési Csoportja** értesíti t. tagjait, hogy a f. évi augusztus hó 15. napjától kezdve liszt szükségletüket egyelőre további intézkedésig a városi hatósági liszt üzletben szerezhetik be. Ennélfogva mindazoknak, akik a f. évi augusztus 15. ig liszt szükségletüket a Beszerzési Csoportnál szerzték be, beszolgáltatott lisztkönyveiket érvényes liszt szelvényeikkel együtt f. évi augusztus 12-től kezdve a hivatalos órák alatt kiadjuk. Lisztkönyvek elvitele végett a t. tagok jelentkezzenek.

* **Keresnek egy osztrák fiút.** Vacke Gusztáv teplitzi születésű osztrák fiú, aki a 22-ik csoportban van beosztva, valószínűleg Nagyváradon rekedt. Itt látták. Ruhája meztelen van, ahol átveheti Besser Hugó plebánosnál.

* **A gyáriparosok gyűlése.** A Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyvárad fiókjá, ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor fontos ügyben ülést tart a Keresk. és Ipar-kamara üléstermében.

* **Elveszett 200 korona.** Egy urinó a vasuti állomástól a Szt. Vince intézetig terjedő uton elvesztett 2 (kettő) darab százkoronást. Kéri a becsületes megtalálót, legyen szives a Tiszántúl szerkesztőségébe behozni. A pénzt az illetőnek jótékony célra adják, tehát a jótékonyosság veszt vele, ha nem térül meg.

* **Pályamunkások, vissza.** A belügy miniszternek a főispánhoz intézett leirata szerint észrevették, hogy a vasuti munkások, mikor a pótszemléken alkalmatlanok lettek, kilépnek a szolgálatból. Ez a forgalom kárára van s ezért az 1914. évi L. t. c. 5. §-a, valamint az 1915. évi XIII. t. c. 2. §-a alapján ezeket a vasutasokat ugyanazon helyen személyes szolgálatra kell kötelezni s őket behívni. A miniszter elrendeli tehát, hogy a kimutatás elkészítendő az ilyen munkásokról s ezek előbbi munkájukhoz visszarendelendők a törvény alapján.

* **Halálozás.** Hanzó Józsefné, született Tóháti Juliánna életének hetvenedik évében elhunyt. Temetése tegnap délután volt 4 órakor a Füzes utca 23. szám alatti gyászházból.

* **Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság** irodáját Szent László-tér 1 sz. alá az emeleti helyiségbe helyezte át. Bejárat a Köröshidőnél.

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

A városi ecet elárusítását
Nagy Sándor-utca 4. sz.
alatt megkezdettük.

Nagyvárad város
Hatósági Központi Szeszőzdeje.

Legujabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK

megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelteknek

STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

MOZI.

A Vigadó nyári szünete. A Vigadó mozgó színházban holnap hétfőn kezdődik a nyári szünet. Az igazgatóság nagyszabású átalakításokat végeztet a közönség minél na gyobb kényelme érdekében, úgy hogy a szeptemberben kezdődő új szezon eseményeit már a pompásan renovált, kitűnő szellőztetéssel ellátott fényes helyiségben mutatják be. Ma kerül színre a szezonzáró műsor, — amely kedves emléke marad a közönségnek. A Jáva fejedelem asszonya című látványos, exotikus dráma kerül színre a főszerepben a csodálatos szépségű Hella Mojával. A darabban a dél forró levegője lüktet, egy benszülött szerelme minden vad és ármányos erejével fonódik egy angol arisztokrata körül, aki hol eszköze, hol egyetlen tárgya a nő féktelen és felemelően nagy szerelmének.

Az Uránia fényes sikere a nagyszerű megnyitó program, amelyet tegnap nagy elragadtatással fogadott a publikum. A Vas-kéz, ez a megrázó és végig lebilincselő detektívdráma, melyet az igazgatóság két előadásra nagy áldozattal biztosított műsora számára, minden jelenetével új meg új szenzációt, friss meglepetést hozott. A klasszikus film még ma kerül színre a grandiózus műsor keretében.

* **Nagy szenzáció az Apollóban.** Az Apolló igazgatósága mai nagy nivóju műsora számára megszerezte eredeti forrásból a nemzetközi filmpiac sokat emlegetett újdonságát, a Rejtélyes utasok című hatalmas koncepcióju drámát. A Rejtélyes utasok teljesen modern millióben játszódik. Csupa láz, forró szenvedély és izgalom. A téma is, a megdöbbentő sujet új és eredetiségével, különösségével megkapó. A dráma elsőrendű író munkája és ragyogó művészettségnek nyit teret bravuros színjátszó képességeit kifejtésre. A darab irodalmi és művészi szempontból egyaránt vonzó esemény, ami kétségkívül nagy feltűnést és tetszést fog kelteni.

SPORT

Honvéd önkéntesek—NAC. Vasárnap délután ismét igen érdekes footballprogramot élvezhet végig a Rhédey kerti Sport tér közönsége. A helybeli honvéd önkéntes iskola növendékeiből alakított footballcsapat fog a Nac. csapatával egy jótékonycélu mérkőzést tartani, melynek jövedelmét a négyes honvédek árva-alapjára szánták. A honvéd önkéntesek közt több kitűnő footballjátékos van s így csapatuk kiváló játékerőt képvisel. A nagyérdeklőségű mérkőzés előtt a NFC—Kite revans mérkőzést tartják meg, mely a múlt heti eldöntetlen eredmény után igen érdekesnek ígérkezik.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Zongorák és pianinók

hangolását, javítását és átalakítását szakszerűen és jutányos áron eszközölk. — Meghívásra a színhelyre is elmegyek.

CSIKI JÁNOS,

a budapesti Sternberg-cég volt hangolója, Nagyvárad, Lukács György-utca 1. szám.

Bubla és Társa

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható fűszer és csemege kereskedésben. Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő málnaszörp, Törleipeszgő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű borok!

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyer. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmicikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

TELEFONSZÁM: 11-49.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Rejtélyes utasok.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Jáva fejedelemasszonya.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

OLCSÓN!

vállalok kőműves, ács és cserepező munkát, helyben és vidéken

Staharóczky József
Damjanich-u. 16.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó diszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskansó színes	10—
Kenyérkosár színes üveggel	10—
Chinazüst cukortartó	10—
Chinazüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika viráglázék	5—
Majolika diszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketéskészlet színes aranyozással	50—
Ebédlőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falitükör színes aranyozott kerettel	30—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80—
Teáspohár chinazüst foglalatban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpöcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizek, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Varrónő

ügyes igazítónő 250-től 300 kor. fizetést kap Róna cégnél.

Eladó ház.

Egy kisebb és nagyobb családi új ház nagy kert, istállóval, Váradvelence sorompói villamos megálló mellett. Sorompó-utca, Takáts.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Ára 2-40 K, nagy füveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Nőiszabóság

— Divatterem. Elegáns costumok, estélyi és utcai ruhák, aljak, blouzek legszebb kivitelben méret után készülnek. Átalakítások is elfogadtnak. Tisztviselő családoknak kedvezmény. Cziller Imre áruházában.

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendeményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Ne dobja ki pénzét

új ruhákért, mert a kintinben bevált ruhafestékek régi ruhadarabjait olcsó pénzzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szepők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Keresünk

azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatost. Moskovits Mór.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalozgalmi minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyenlítő Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Vasajtók

kisebb-nagyobb méretben, Landauer hintó, négyoszobás magánház gyümölcsös kerttel, azonnal elfoglalható, eladók. Értekezhetni Czibula fodrásznál, Uri-utca.

Új káposztáskád

teljesen felszerelve, fedővel ellátva, 3 hektós elcserélném megfelelő boroshordóért. Vizvezeték-utca, Imre Istvánnál üzletben.

Pemete

és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvételük a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelenkezni csak délután 3-5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa-épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület) kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Fésűk tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtók, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilette szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javítások eszközöketnek.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: össze- hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r. t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasas: : lók állandóan raktáron. : :

TÚZIFA

a városnál kiváltott tűzifa házhoz való szállítására

megrendelés átvétetik Rákóczi-ut 22. sz. a., APOLLÓ-TÓZSDE.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világitási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.